

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, <https://www.finarbitr.cz>

Navrhovatel

Instituce

Česká pojišťovna a.s.
IČO 452 72 956
Spálená 75/16
110 00 Praha 1

Č. j. FA/SR/ZP/435/2017 - 3

Praha 8. 8. 2018

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 19. 4. 2017 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci zaplacení částky ve výši 63.324 Kč takto:

- I. **Řízení se v části pojištění zproštění od placení pojistného v případě plné invalidity podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavuje, protože návrh navrhovatele , na zahájení řízení je v této části nepřípustný podle § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi.**
- II. **Návrh se ve zbývající části podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.**

Odůvodnění:

1 Podmínky řízení

Finanční arbitr zjistil, že dne 1. 12. 2007 uzavřeli Navrhovatel a Instituce pojistnou smlouvu č. označenou jako *Životní pojištění PROFÍ Invest*, s počátkem pojištění od 1. 1. 2008 a pojistnou dobou 31 let, s pojištěním pro případ smrti nebo dožití Navrhovatele, s pojistnou částkou pro případ smrti ve výši 300.000 Kč (dále jen „Pojistná smlouva“).

Pojistná smlouva je smlouvou o životním pojištění ve smyslu § 54 a násl. zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pojistné smlouvě“), resp. ve znění účinném v době uzavření Pojistné smlouvy.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel Pojistnou smlouvu neuzavřel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak ho definují hmotněprávní předpisy. Navrhovatel jako spotřebitel může být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr z obchodního rejstříku zjistil, že Instituce je pojišťovnou a podle Pojistné smlouvy i pojistitelem, může tedy být účastníkem řízení před finančním arbitrem, neboť jsou splněny podmínky stanovené v § 1 odst. 1 písm. e) ve spojení s § 3 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi.

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je v části finanční arbitr příslušný, protože se jedná o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem při nabízení a poskytování životního pojištění ve smyslu § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), dána pravomoc českých soudů.

Podle § 54 zákona o pojistné smlouvě, tedy právního předpisu, který obsahoval právní definici životního pojištění v okamžiku uzavření Pojistné smlouvy mezi Navrhovatelem a Institucí, je životní pojištění pojištěním pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne určeného smlouvou jako konec pojištění, anebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení člověka. Za pojištění změny osobního postavení člověka se např. považuje svatební pojištění, pojištění narození dítěte. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci je sice stejně jako životní pojištění podkategorie pojištění osob, zákon o pojistné smlouvě ho však upravuje samostatně v § 60 a násl. a § 62 a násl. Obdobnou úpravu obsahuje i v § 2833 zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový občanský zákoník“), který obsahuje právní definici životního pojištění v okamžiku rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí.

Finanční arbitr tedy není příslušný řešit spor týkající se pojištění zproštění od placení pojistného v případě plné invalidity, neboť toto připojištění je mimo rámec životního pojištění vymezeného v § 54 zákona o pojistné smlouvě.

3 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že uzavřel s Institucí Pojistnou smlouvu prostřednictvím pojišťovacího zprostředkovatele, společnosti OVB Allfinanz, a. s., IČO 48040410, se sídlem Baarova 1026/2, 140 00 Praha 4 (dále jen „Zprostředkovatel“), zastoupeného podřízeným pojišťovacím zprostředkovatelem ■ (dále jen „Podřízený pojišťovací zprostředkovatel“).

Navrhovatel potvrzuje, že s Institucí uzavřel dne 1. 12. 2007 Pojistnou smlouvu, a že Pojistnou smlouvu ukončil výpovědí ze dne 26. 11. 2012.

Navrhovatel tvrdí, že mu před podpisem Pojistné smlouvy nebyly předloženy žádné předmluvní dokumenty, a že jednání před uzavřením Pojistné smlouvy neproběhlo v podstatě žádné, Pojistnou smlouvu Navrhovatel podepsal při první schůzce.

Navrhovatel dále tvrdí, že Zprostředkovatel před uzavřením Pojistné smlouvy nezjišťoval žádné informace o životní a finanční situaci Navrhovatele, a že Instituce ani Zprostředkovatel nezjišťovali účel Navrhovatelem sjednávaného pojištění, tedy že nabízený pojistný produkt skutečně odpovídá tomu, čeho Navrhovatel chtěl uzavřením Pojistné smlouvy dosáhnout. Navrhovatel tvrdí, že mu Zprostředkovatel nabídl pouze možnosti životního pojištění Profi Invest jako nejvhodnější možnost pojištění či spoření.

Navrhovatel tvrdí, že před ani po uzavření Pojistné smlouvy nebyl Institucí ani Zprostředkovatelem informován o výši poplatků spojených s uzavřením Pojistné smlouvy, její administrací apod., a tedy neměl informaci o celkových nákladech na vedení Pojistné smlouvy. Navrhovatel tvrdí, že nebyl informován o tom, zda jím hrazené běžné pojistné bude použito na úhradu provize Instituce či jejího zástupce.

Navrhovatel tvrdí, že mu zástupce Instituce nevysvětlil rozdíl mezi pojmy nižší, střední a vyšší míra rizika a tudíž nevěděl, jaké dopady na celkovou naspořenou částku za dobu trvání pojištění může mít zvolená míra rizika. Navrhovatel tvrdí, že jeho rozhodovací schopnost a schopnosti výběru nejvhodnějšího postupu byla v tomto případě zásadním způsobem ovlivněna. Navrhovatel argumentuje, že absence poučení o tom, že zvolená

investiční strategie neovlivní jen výši plnění při dožití, ale současně i výši odkupného jako plnění vypláceného pojišťovnou před sjednanou dobou resp. dobou dožití.

Navrhovatel tvrdí, že se Pojistnou smlouvu rozhodl ukončit proto, aby nadále nedocházelo ke znehodnocování jím spojených prostředků.

Navrhovatel se domáhá vyplacení dlužného odkupného z Pojistné smlouvy ve výši 63.324 Kč.

5 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Pojistnou smlouvu, a že Pojistná smlouva zanikla z důvodu výpovědi Navrhovatele ke dni 6. 1. 2013.

Instituce namítá promlčení veškerých v úvahu přicházejících nároků, protože Navrhovatel návrh na zahájení řízení k finančnímu arbitrovi podal po více než dvou letech od ukončení Pojistné smlouvy.

Instituce dále argumentuje, že počátek běhu objektivní lhůty dle § 106 a 107 starého občanského zákoníku je nepochybně spjat se dnem ukončení Pojistné smlouvy, tedy se dnem 6. 1. 2013, přičemž do data podání návrhu na zahájení řízení uplynula doba delší dvou let, která je rovna subjektivní promlčecí době jak v případě vydání bezdůvodného obohacením, tak v případě náhrady škody.

6 Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu, ale vzhledem ke vznesené námitce promlčení se nepodařilo finančnímu arbitrovi smíru dosáhnout.

7 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů nebo Ústavního soudu. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je posouzení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 63.324 Kč.

7.1 *Skutková zjištění*

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů zjistil, že

- a) Navrhovatel s Institucí uzavřeli Pojistnou smlouvu dne 1. 12. 2007;

- b) Navrhovatel zaplatil Instituci na pojistném na Pojistnou smlouvu celkem 595.960 Kč;
- c) Poslední pojistné na Pojistnou smlouvu zaplatil Navrhovatel dne 29. 11. 2012 ve výši 1.180 Kč;
- d) Navrhovatel provedl dne 7. 3. 2012 mimořádný výběr ve výši 200.000 Kč a dne 15. 11. 2012 ve výši 332.636 Kč;
- e) pojištění sjednané Pojistnou smlouvou zaniklo bez výplaty odkupného ke dni 6. 1. 2013 na základě výpovědi Navrhovatele ze dne 29. 11. 2012.

7.2 Rozhodná právní úprava

Pojistnou smlouvu uzavřeli Navrhovatel a Instituce za účinnosti zákona o pojistné smlouvě. Podle § 1 odst. 2 zákona o pojistné smlouvě platí, že „[n]ejsou-li některá práva a povinnosti účastníků soukromého pojištění upravena tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem, řídí se občanským zákoníkem.“

Podle § 3028 odst. 1 nového občanského zákoníku, který s účinností od 1. 1. 2014 nahradil starý občanský zákoník a v oblasti poskytování soukromého pojištění i zákon o pojistné smlouvě platí, že se tímto zákonem (novým občanským zákoníkem) „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ a podle odstavce 3 platí, že se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná) a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy, tedy zákonem o pojistné smlouvě a starým občanským zákoníkem.

Podle § 3036 nového občanského zákoníku platí, že se podle dosavadních právních předpisů až do svého zakončení posuzují i lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

7.3 Námitka promlčení

Před posouzením sporných nároků Navrhovatele musel finanční arbitr posoudit důvodnost námítky promlčení, kterou vznesla Instituce.

Pokud se totiž nárok Navrhovatele ukáže jako promlčený, nebude účelné zjišťovat nárok samý, resp. posuzovat jednotlivé namítané důvody neplatnosti Pojistné smlouvy, když by následně finanční arbitr uplatněný nárok Navrhovatelé nemohl pro vznesenou námitku promlčení přiznat.

Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 26 Odo 683/2006, že „[n]elze totiž přehlédnout, že podle ustálené judikatury (srov. stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 26. dubna 1983, zn. Sc 2/83, uveřejněné pod č. 29 v sešitě č. 9 - 10 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, od něhož soudní praxe dosud odklon nezaznamenala) dovolá-li se dlužník odůvodněně námítky promlčení, soud žalobu zamítne, aniž by zkoumal, zda uplatňované právo věřitele vůbec existuje či nikoliv“.

Finanční arbitr odkazuje i na závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 33 Odo 896/2006, že „[D]ovolá-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh na zahájení řízení v takovém případě zamítne. Jestliže je v řízení uplatněna námitka promlčení, je na soudu, aby se v souladu se zásadou hospodárnosti řízení obsaženou v § 6 o. s. ř. přednostně zabýval otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé, a nikoliv nárokem samým.“ Finanční arbitr nevylučuje, že v některých případech může být účelnější zabývat se podstatou uplatněného nároku před posouzením námítky promlčení, jde však spíše o případy, kdy je nárok zjevně nedůvodný (srov. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28. 6. 2016, sp. zn. IV. ÚS 2207/14, kde Ústavní soud nezjistil příčinnou souvislost mezi

porušením právní povinnosti a vznikem škody, považoval tedy za nadbytečné zabývat se promlčením nároku, když nárok sám nebyl dán).

Finanční arbitr odkazuje na závěry Nejvyššího soudu ČSSR ve stanovisku ze dne 26. 4. 1983, sp. zn. Sc 2/83, že „Účelem občanského soudního řízení týkajícího se práva na náhradu škody je totiž rozhodnout na základě účelně a hospodárně zjištěného skutkového stavu, zda lze žalobnímu nároku vyhovět či nikoli, tedy rozhodnout, zda právo na náhradu škody je soudně vynutitelné. Je-li tato vynutitelnost odvrácena důvodnou námitkou promlčení, nemůže být již z tohoto důvodu uplatněné právo na náhradu škody soudem přiznáno. Zásada hospodárnosti řízení musí vést v takovém případě soud k tomu, aby se přednostně zabýval jen otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé. Opačný závěr by znamenal, že by soud měl provádět důkazy ohledně odpovědnosti za škodu nebo její výše přesto, že by bylo zjištěno, že by právo na náhradu škody, pokud by bylo dáno, bylo promlčeno. Soud by tedy měl provádět svědecké, znalecké a jiné dokazování a tím případně zvyšovat náklady řízení jenom proto, aby v odůvodnění svého rozhodnutí mohl uvést, že pro promlčení zamítá přesně zjištěné právo na náhradu škody, popřípadě uvést přesnou výši této škody. Výsledek, tedy zamítnutí žaloby pro promlčení práva na náhradu škody, by ovšem byl stejný. Takový postup by byl v rozporu s ustanovením § 6 o.s.ř., zejména se zásadou hospodárnosti řízení vyplývající z tohoto ustanovení.“

7.4 Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení

Finanční arbitr posuzuje nárok Navrhovatele jako žalobu na plnění a jelikož Navrhovatel neprokázal, že by měl naléhavý právní zájem na samotném určení neplatnosti Pojistné smlouvy, bylo by v rozporu se zásadou procesní ekonomie posuzovat platnost Pojistné smlouvy, je-li nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení promlčen.

Promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení upravuje § 107 občanského zákoníku, že „(1) Právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil. (2) Nejpozději se právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení promlčí za tři roky, a jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení, za deset let ode dne, kdy k němu došlo. (3) Jsou-li účastníci neplatné nebo zrušené smlouvy povinni vzájemně si vrátit vše, co podle ní dostali, přihlédne soud k námitce promlčení jen tehdy, jestliže by i druhý účastník mohl promlčení namítat.“

V případě absolutní neplatnosti Pojistné smlouvy by bezdůvodné obohacení na straně Instituce představovaly jednotlivé platby pojistného zaplacené Navrhovatelem, protože by Navrhovatel od počátku plnil na základě neplatného právního úkonu (srov. § 451 odst. 2 občanského zákoníku).

Promlčecí doba pak běží pro jednotlivé platby zvláště (srov. např. závěry Nejvyššího soudu v rozhodnutí ze dne 29. 1. 2003, sp. zn. 33 Odo 1025/2002, že „Za rozhodný je nutno ve smyslu § 107 odst. 2 ObčZ považovat den, kdy k získání bezdůvodného obohacení na straně povinného subjektu skutečně (fakticky) došlo. V předmetné věci došlo k plnění žalobce ve prospěch žalované na základě neplatné nájemní smlouvy spočívající v úhradě částky 25 000 000 Kč dne 30. 9. 1992 [...] Tímto dnem se žalovaná na úkor žalobce bezdůvodně obohatila.“).

Jelikož poslední pojistné, které by mohlo představovat bezdůvodné obohacení na straně Instituce, zaplatil Navrhovatel podle přehledu plateb pojistného na Pojistnou smlouvu dne 29. 11. 2012 ve výši 1.180 Kč, tříletá objektivní promlčecí doba tedy marně uplynula ohledně všech plateb pojistného Navrhovatelem uhrazených na Pojistnou smlouvu dne 29. 11. 2015.

Nejvyšší soud k subjektivní promlčecí lhůtě argumentuje „I. Počátek subjektivní promlčecí lhůty práva na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se neváže k datu splatnosti, jak je

tomu u počátku obecné promlčecí doby podle ustanovení § 101 obč. zák., ale k jiné skutečnosti, kterou je vědomost oprávněného o tom, že na jeho úkor došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se obohatil.“ (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 968/99).

Finanční arbitr tak dovozuje, že takovým subjektivním okamžikem pro Navrhovatele byl okamžik, kdy se dozvěděl, že mu z ukončené Pojistné smlouvy Instituce nevyplatila žádné odkupné. Finanční arbitr vzal za prokázané, že Pojistná smlouva byla ukončena bez výplaty odkupného ke dni 6. 1. 2013 na základě žádosti Navrhovatele o zrušení Pojistné smlouvy ze dne 29. 11. 2012 Navrhovatel tak újmu ve své majetkové sféře skutečně zaznamenal nejpozději v lednu roku 2013, když věděl, že na Pojistnou smlouvu uhradil více finančních prostředků, než obdržel zpět a mohl si učinit závěr o tom, že utrpěl finanční ztrátu v souvislosti s Pojistnou smlouvou, resp. že se Instituce na jeho úkor obohatila.

Od tohoto okamžiku pak Navrhovateli nic nebránilo, aby mohl podat žalobu k soudu nebo návrh k finančnímu arbitrovi, neboť otázka, zda finanční ztrátu žalovat na plnění či jako náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení z neplatné Pojistné smlouvy nebo jejího jednotlivého ujednání či zda za tuto ztrátu nikdo neodpovídá, je pouze otázkou právního posouzení, nikoliv skutkovou otázkou (srov. např. závěry Nejvyššího soudu v usnesení ze dne 17. Června 2008, sp. zn. 28 Cdo 1840/2008), a Navrhovatel neprokázal, že by po tomto rozhodném datu zjistil nové rozhodné skutkové okolnosti týkající se možné neplatnosti Pojistné smlouvy nebo jejího jednotlivého ujednání. Z výše uvedeného má finanční arbitr za prokázané, že subjektivní promlčecí doba práva na vydání bezdůvodného obohacení začala plynout nejpozději v lednu roku 2013 a uběhla tedy nejpozději v lednu 2015.

Navrhovatel podal návrh na zahájení řízení u finančního arbitra dne 19. 4. 2017, uplynula tedy subjektivní i objektivní promlčecí lhůta k právu na vydání bezdůvodného obohacení.

8 K výrokům nálezů

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů a jejich posouzení dospěl k závěru, že námitka promlčení vznesená Institucí je důvodná, a že i v případě, že by tvrzený nárok Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení zjistil, nemohl by jej Navrhovateli pro jeho promlčení přiznat. Právo Navrhovatele na vydání případného bezdůvodného obohacení je promlčeno uplynutím subjektivní i objektivní promlčecí lhůty.

Pokud finanční arbitr není příslušný rozhodnout o předmětu sporu, v tomto případě pojištění zproštění od placení pojistného v případě plné invalidity, jedná se podle § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi o nepřípustný návrh, a finanční arbitr řízení o návrhu podle § 14 odst. odst. písm. a) téhož zákona zastavil.

Na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl finanční arbitr tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezů.

Poučení:

Proti tomuto nálezů lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – do vlastních rukou na adresu ■
Instituce – datová schránka ■

